

नव जन्मचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

□ वर्ष ३१ □ अंक ८६ □ २०८३ कार्तिक १२ गते बिहीबार 29 October 2026, Wednesday □ पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

आन्ध्र प्रदेशमा ३ जनाको मृत्यु, ७०० बढी गाउँ प्रभावित

एजेन्सी
काठमाडौं, कार्तिक ११/शक्तिशाली चक्रवात अर्नबको वितण्डाका कारण भारतको आन्ध्र प्रदेशमा तीन जनाको मृत्यु भएको छ भने ३१ वटा घरमा क्षति पुगेको छ । राष्ट्रिय विपद् प्रतिक्रिया बल (एनडीआरएफ) का वरिष्ठ अधिकारीका अनुसार तटीय राज्य आन्ध्र प्रदेशका ७५४ वटा गाउँ यस आर्दीबाट प्रभावित भएका छन् । अत्यधिक प्रभावित हुने अनुमान गरिएका आन्ध्र प्रदेश र ओडिसाका सावै छत्तीसगढ, झारखण्ड, पुडुचेरी, तेलङ्गाना र अन्ध्रप्रदेश तथा निकोबार द्वीपसमूहमा पनि एनडीआरएफ टोली परिचालन गरिएको छ । एनडीआरएफका महानिरीक्षक (आईजी) नरेन्द्र सिंह बुन्देलले पत्रकार सम्मेलनमा यी सबै क्षेत्रमा गरी कुल ३९ वटा टोली छटाइएको जानकारी दिएका छन् । उनका अनुसार गराति थप चार वटा टोली आन्ध्र प्रदेश पठाइएको छ । चक्रवात अर्नब दक्षिणी राज्य आन्ध्र प्रदेशको तटीय क्षेत्रमा ठोक्किएको थियो । तटीय क्षेत्रमा ठोक्किएपछि यो अति गम्भीर चक्रवाती आर्दीबाट केही कमजोर भई गम्भीर चक्रवातमा परिणत भएको जनाइएको छ ।

स्वस्थ रहन: जीवनशैली परिवर्तन गरौं

असन्तुलित खानपिन तथा जीवनशैलीका कारण विभिन्न रोगहरु लाग्न सक्छन् ।

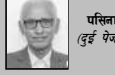
त्यसैले,

- स्वस्थ र सन्तुलित खाना खाऔं,
- शारीरिक क्रियाकलाप तथा नियमित व्यायाम गरौं,
- मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थको उपभोग नगरौं,
- प्रशस्त मात्रामा पानी पिउने गरौं,
- तनाव व्यवस्थापन गरौं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

आजको विचार...

पसिना... (दुई पेजमा)

चलचित्र "कबड्डी ५: अपटर द फाइनल क्वाच"ले घरेलु बक्सअफिसमा राम्रो "पफोर्मेन्स" गर्दा अभिनेता दयाहाज राईका दुईवटा चलचित्र लगातार "सुपर हिट" भएका छन् । दयाहाजका सिलेमालाई "सुपर हिट"को दयाग दिएका हो, देशकै ठूलो मल्टिमल्टिप्लेक्स चेन वज्रपञ्चमसले । सुरुमा दयाहाज मुख्य भूमिकामा रहेको चलचित्र "फेन्सन पट्टा"ले "सुपर हिट"को दयाग पाएको थियो । माओत्से गुरुङको लेखन तथा निर्देशन रहेको चलचित्र "फेन्सन पट्टा"ले आइतबारसम्म १० करोड २३ लाख रूपैयाँ ग्रासकलेक्शन गरिसकेको छ ।

दुना-टपरी उद्योगमा जुटे तानसेनका महिला खेर गएका सालका पातबाट आम्दानी

रामचन्द्र रायमाझी

पाल्पा, कार्तिक ११/दुना-टपरी उद्योग खोलेर तानसेनका महिला स्वरोजगार बन्न थालेका छन् । वनमा खेर जाने सालका पातलाई सदुपयोग गर्दै परम्परागत सीपलाई व्यावसायिक रूप दिएपछि तानसेन नगरपालिका-२ का महिलाका लागि आम्दानीको नयाँ बाटो खुलेको हो ।

स्थानीय सात महिलाले सामूहिक रूपमा सञ्चालन गरेको विदीबहिनी कुटिर उद्योगबाट दैनिक करिब एक हजार दुना-टपरी उत्पादन हुँदै आएको छ । चार लाख रूपैयाँ लगानीमा सञ्चालन गरिएको उद्योगबाट मासिक २५ देखि ३० हजार रूपैयाँसम्म आम्दानी हुने गरेको उद्योगकी अध्यक्ष कल्पना पौडेलले बताइन् । उनका अनुसार परम्परागत रूपमा गाउँघरमा महिलाहरू भेला भएर सालका पातबाट दुना-टपरी गाल्ने चलनलाई आधुनिक प्रविधिसँग जोडेर व्यावसायिक उत्पादन सुरु गरिएको हो । मेसिनको प्रयोगबाट तयार गरिएका दुना-टपरी हातले

बनाइएका भन्दा आकर्षक र बलिया हुने उनको भनाइ छ । "दुना-टपरी उत्पादनले महिलालाई आम्दानीको अवसर दिएको छ । यसले भोजभरेरमा प्रयोग हुने प्लास्टिकका प्लेटलाई प्रतिस्थापन गर्न पनि सहयोग पुऱ्याएको छ," पौडेलले भनिन् । गाउँका वनहरूमा सालको रुख प्रशस्त भएपनि त्यसको पात टिपेर ल्याउने जनशक्ति नहुँदा माघ अनुसारको उत्पादन गर्न

नसकिएको उनको भनाइ छ । काम गर्ने हो भने पात माथि टिपेर पनि दिनको पाँच सयदेखि एक हजार सम्म कमाउन सकिने अवस्था रहेको पौडेलले बताइन् । उनले भनिन् "लाफा बनाउने, टपरी उत्पादन गर्नेले पनि राम्रै कमाउने गरेका छौं, घरमा त्यतिकै बसेर समय खेरा फाल्नुभन्दा दुना टपरी बनाएर बेच्ने हो भने घरखर्च पुग्ने

आम्दानी हुने गरेको छ ।" चार लाख लगानीमा सञ्चालन गरेको उद्योगबाट अहिले राम्रै आम्दानी हुँदै आएको छ । उद्योग सञ्चालनमा आएपछि पहिले घरमै बसेर समय बिताउने महिला अहिले नियमित रूपमा उत्पादन कार्यमा संलग्न हुन थालेका छन् । सामूहिक रूपमा काम गर्दा सीप आदानप्रदान हुनुका साथै आम्दानीको अवसर पनि सिर्जना भएको उद्योग सञ्चालक मञ्जु

रेग्मीले बताइन् । दुना-टपरी उत्पादनका लागि सुरुमा वनमा पाइने सालका पात संकलन गरी बाँसका सिनको सहयोगले लाफा बनाइन्छ । त्यसपछि तयार पारिएको लाफालाई मेसिनमा राखेर विभिन्न आकारका दुना-टपरी बनाउने गरिएको छ । मेसिनबाट एक मिनेटमा एउटा दुना-टपरी बनाउन सकिने रेग्मीले बताइन् ।

-**बाँकी कतिपय पेजमा...**

सहकारीले गाउँमै दूध सङ्कलन गरेपछि किसानलाई सहज

बाँझ, कार्तिक ११/ घोराही उपमहानगरपालिका-१ सुकाखोलाका बमबहादुर थापाले दैनिक १५ लिटर दूध उत्पादन गर्छन् । उनलाई पछिल्लो समय दूध कहाँ बिक्री गर्ने भन्ने चिन्ता छैन । यहीँ कार्तिक १ गतेबाट घोराही उपमहानगरपालिका-२ रामपुरमा रहेको साना किसान कृषि सहकारी संस्थाले दूध किनेर बिक्रीको प्रबन्ध मिलाएको छ । जसले गर्दा संस्थाका सदस्य तथा वडा नं १, २ र ४ का पशुपालक किसानलाई सहज भएको उनी बताउँछन् ।

थापालाई मात्र होइन उनीजस्तै धेरै किसानलाई दूध बिक्रीका लागि घोराही आउनुपर्ने बाध्यता हटेको छ । "आफू नै आवद्ध भएको सहकारी संस्थामा 'दिन्छौं', थापाले भने, "सहकारीमार्फत दूध बेच्न निकै सजिलो भएको छ ।" मासिक करिब रु दुई लाखको दूध घरनजिकैबाट बिक्री गर्न पाउँदा उनी खुसी छन् । मासिक रूपमा एक लाख ८० हजारदेखि दुई लाखसम्मको

कारोबार गर्दै आएको र त्यसबाट आधा रकम बचत गर्ने गरेको उनले बताए । विसं २०७७ बाट सुकाली गाई फार्म सहकारीले आगामी दिनमा पनि निरन्तरता दिनुपर्ने बताए । पछिल्लो समय गाउँमै सहकारीले दूध सङ्कलन गर्न

पुगेका उनले दूध बिक्रीका लागि घोराही आउनुपर्ने बाध्यता अन्त्य हुँदा पैसा र समयको बचत भएकोले यो कार्यलाई सहकारीले आगामी दिनमा पनि निरन्तरता दिनुपर्ने बताए । पछिल्लो समय गाउँमै सहकारीले दूध सङ्कलन गर्न

थालेपछि बजारका डेरीहरूले दूध नपाइने चिन्ताले पशु मुक्केरी भत्तावापत रु दुई हजार ५०० दिने कार्य यहीँ कार्तिक १ गतेबाट सुरु गरेको हुँदा यसले अन्य किसानलाई फाइदा पुगेको उनले बताए ।

-**बाँकी कतिपय पेजमा...**

सम्पादकीय

ધાન જોગાઓ

मौसमविदहरूले कात्तिक १२ गतेदेखि मौसमी प्रणाली सक्रिय हुँदै १४ गतेसम्म देशका विभिन्न क्षेत्रमा वर्षाको गतिविधि बढ्न सक्ने चेतावनी दिएका छन् । विशेषगरी चट्याङ, हावाहुरीसहित मध्यमदेखि भारी वर्षा तथा हिमपात हुन सक्ने पूर्वानुमान छ । यसअघि नै विपद्को जोखिम देखिएको अवस्थामा थप वर्षाले परिस्थिति जटिल बनाउन सक्ने चिन्ता स्वाभाविक छ । यस्तो अवस्थामा मौसमको पूर्वानुमानलाई केवल सूचना ठान्नु ठूलो भूल हुनेछ । यो राज्य संयन्त्र र नागरिक दुवैका लागि पूर्वतयारीको संकेत हो । अझ यो कात्तिक महिना नेपाली किसानले धान काटेर भण्डारण गर्ने मौसम हो । देशको मुख्यबाली धान नै किसानले राम्ररी थन्क्याउन पाएनन् भने त्यसको प्रत्यक्ष असर प्रत्येकको भान्दछामा पर्छ । जीवनमा पर्छ । यतिबेला देशभरका फाँट धान भुलेर पहेँलपुर छन् । चिन्ता चाहिँ कतिखेर पानी परेर धानबाली नष्ट गर्ने हो भन्ने छ ।

तराई मधेसमा थुप्रै खेतका धान काटेर बाँकी पनि छ । थुप्रै खेतमा धान काटेर सुकाइएको छ । हाम्रो खेती प्रणाली आकाश पानीको भर पर्ने मामलामा मात्रै परम्परागत छैन । थन्क्याउने र भित्याउने मामलामा पनि परम्परागत नै छ । कि हामी धान काटेर केही दिन खेतमै सुकाउँछौं । सुकाउन बाध्य छौं । त्यसो त धान काटेपछि सुकाउने पनि पर्छ । होइन भने ओसिलो धान हक्कुवा हुन्छ । ओभानो बनाएपछि मात्रै खानयोग्य बन्छ । किसानले धान नरोपे, सर्वसाधारणमात्रै होइन, सरकारमा बस्नेहरू, राज्य हाँक्नेहरूको पनि पेट भरिन्छ । त्यसै आउँदो मौसमबाट धान जोगाउनतर्फ सबैले ध्यान दिनुपर्छ । विपति रोक्न सधैं सम्भव नहोला, तर त्यसबाट हुने क्षति भने पूर्वतयारी र सचेतनाबाट धेरै हदसम्म कम गर्न सकिन्छ । त्यसैले विपति आएपछि पछुताउनुको सट्टा आजनुअघि नै सचेत र तयार हुनु आजको आवश्यकता हो ।

f Opinion @ Social Network f

आफ्नो कर्म को फल त मिल्छु नै,
अब तिमिले कति पाप कति पुण्य गरेको छौं त्यो त्वसैमा भर पर्छ।
(शंकर लम्तारी) फेसबुक स्टेटसबाट www.facebook.com/Shankar.Lamtari

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोष्ट गरिएका धारणाहरु राख्नेछौं। यसका लागि
हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalapati मा लगइन गर्न सक्नुहुनेछ।

नवजनपेताला धैर्यको रूपमा तपाईंसालाई आइरहेको छ । यो पत्रिका अग्रे स्तरीय अनि पठनीय बनाउनको लागि तपाईंहरूको अनुमन्य सुभाषहरूको हागीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकवृन्द तपाईंका सुभाषहरू दिई हागीलाई सहयोग गर्नुहुन हागी अनुरोध गर्दछौं ।

नवजनचेतना दैनिक

भगवतीटोल तानसेन, पाल्पा

[illegible]

पसिना बगाउने माटोमा कि बाटोमा ?

प्रा. देवीभक्त ढकाल

बाटोमा ? भन्ने प्रश्न श्रम गर्न खेकको छुनोटमा होइन, यो नागरिकको स्वास्थ्य, राष्ट्रको अस्तित्व, स्वामित्वमा नभई पुस्ताको जीवनसँग जोडिएको गम्भीर प्रश्न हो । नेपालको उर्वर र सिर्जनशील भूमिमा श्रम, पसिना र सीप छर्चिएर अन्नबाली, तरकारी, फलफूल तथा जैविक खाद्यन उत्पादनको कामलाई बाटोमा पसिना बगाउने भनिन्छ । यसले स्वास्थ्य सुरक्षा, उत्पादनक्षमता बढाउने, खाद्य सुरक्षा, आत्मनिर्भरता र प्रकृतिस्वर्गको स्वास्थ्यलाई संकेत गर्छ । अतःकति, बाटोमा पसिना बगाउनु भन्नाले सुगर, प्रेसर रोगबाट बच्न सम्मका बीडेर अत्युत्पन्न पसिना बगाउनुले वैदिकक मरुभूमि वा शहरका उडभोगहरूमा अमसिएर भौतिकवादी सडकहरूमा दौडिनु, राजनीतिक नाराबाजी र भाषणको लामा उमेर खेर लग्ना तथा देशको माटोलाई बाँकी छाडेर निजीजी सडकहरूमा मात्रै पसिना बगाउने तर पिराजण शून्य पसिनाले संस्कृतिलाई जोगाउनु । बाटोमा पसिना बगाउनुका लागि दुई प्रकारका बाटोहरू एकैगोटा प्राप्त गर्नु पर्छ भने बाटोमा पसिना काढ्ने बाटोमा मुनिकले कोकोहोरो लाइ हुन्छ । बाटोमा श्रम गरेर उत्पादनक्षम सुगारको महत्त्व र पसिना महत्त्व सुगर, प्रेसर कम गर्न बाटोमा काढ्ने पसिनामा हुन्छ । बाटोको पसिनाको महत्त्व र उपेक्षाबाट आजको युगनिलकमा उभिएर देशको अत्यन्तै मार्मिक देखिन्छ । देशको जिमिन बाँफो राखेर आयातित बाटोबाट अन्न र तरकारी निखेको स्वास्थ्यको दाव बन्ने हो भने स्वास्थ्यीता रहेन काजी खोटाटोमा सीपले रहनेछ । तसर्थ, यस शीर्षकले हामीलाई परिचर्भरताको जोडिन्छर चौडानेर आफ्नै माटोको सुधस्वर्गको छिन्दा फक्कफ्याउनु बाज बाटोमा भासिना पावने चामलदेखि लाग्नु, प्याज, बाउ र हरिया तरकारीसम्म आयातित हुनुले हामी कति ठूलो परिचर्भरताको दुःखकमा फसेका छौं भन्ने छुल्ले पाछ्छ । जब हामीले आफ्नो राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा बाटोमा लगाई गुल्को बाटो विदेशका वा स्वदेशी सडकहरूमा लगायौ तब नेपालजस्तो उर्वर भूमि प्रायको देश पनि अन्नामा परिचर्भर बन्थ्यो । देश संकष, कार्यक्रम, भाषणले मात्रै बढ्दैन । देश नागरिकको नित्यव्यवस्थाले बढ्छ । त्यो पसिना परिचर्भर बाटोमा वा मन्त्रका भाषणमा बाएर बढ्दैन, यो त देशको छातीजस्तै पराङको माटोमा छुट्टाउनुपर्छ । वर्तमान सरकारलेतामस्य स्वाजीयदेशि सङ्घी यसै तहका निकायहरूले सबै उमेर समूहका नेपालीहरूलाई पसिना बाटोमा बगाउनेने सशक्त योजना र कार्य क्रमसमेत बनाउनुपर्छ । कृषि उत्पादन केवल किसानको मात्र ठेका होइन अनिवार्यपसिना बगाउनुपर्छ । नियम निजामती कर्मचारी, विद्यार्थी, शिक्षक, प्राध्यापनविद्यार्थी राजनीति, व्यापार र उद्योग क्षेत्रका जिम्मेवार नागरिकसमेतमा लागू गरिनुपर्छ । यससम्म देशको नातीसर्भरता, पुनलेकोको शीर्षक नवीन शहरहरूले

हितो व माटोमा हात हालतने तबसमान हस खाधानामा आत्मनिर्भर हुन सक्ने । हरियो कान्तिमा नाममा हाभीलाई बमाइएको रासायनिक मल, उपत्यका वित्त व धातक कीटनाशकहरूको प्रयोगले हाम्रो माटोमा रोगी बनायो । यसले शक्ति रूपमा उत्पादन बढाउनुकोटो देखिए पनि माटोमा निम्न जलशोषणहलाकाँ सखाप पायो । परिणामस्वरूप, अहिलेको हाम्रो उत्पादनमा प्राणशक्ति नै । प्राहीहीन व शिपात्त अन्न खाएर बँडिँका नेपालीहरूको शरीरमा रोग प्रतियोग क्षमता क्षीण हुँदै गएको छ । आज नेपालका धेरै जसो परीच्छेन्न विरामी, परिपेच्छेन्न औषधिको भागी । यो मजस्तकडबाट उत्पत्तिक नै स्वास्थ्य व अर्थतन्त्रको सङ्कट हो । शिष छहिर पनि र सेनत पनि वसतान अवस्थाबाट सरकारी नागरिकाई मुक्ति दिन सक्ने विदेशी त्यो नेपालीको सरकारी हस्त, क्विडि शिपाई माथिया र दमालहरूको संगठन हो भन्दा अत्युक्ति हुँदैन । औद्योगिक रासायनिक मल, हस्त वित्त व कीटनाशकको आत्मघाती परिभर्तिताबाट मुक्ति दिने हाम्रो प्राणीन पराशरीय आत्मनिर्भर हुँदा पूर्ण पचालीमा फर्कने छ । सुर्खेको बढीचौरस्थित जनज्योति माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाधिका नात्यप्रधान सिस्तेले शिशा र कृषिका नात्य जुन अनरत व नवयवर्ग व कान्तिना कौ शिपोको क्षीण प्रवर्तित ननुनपाको छ त्यसले आज शिषो नेपाली शिशा प्रचाली र कृषि अर्थतन्त्रलाई सचेत बनाएको छ । पढ्दै समाउँदै व माटोमा उताउँदैको त्यो साँचो व्यावहारिक मनझाई कर्ममा उताँव विचार व पसिनाको सम्मान गर्नु राख्यको अग्रिधार्य कर्तव्य हो, काशी अब केवल दार्शनिक पात्र, दार्शनिक योजना र मन्त्रका मापपचाजीले नैदैन । देश त माटोमा गाडिएको हलो व शिषाशिक्षाको सुत्रममन श्रममे बढ्यो । बढीचौरको त्यो माटोमा कोरिएको पसिनाको सुगन्ध अब राष्ट्रिय नीति र राख्यको समर्थ च्च पापित्ताबाट बन्नेपछि । पसिना बाटोमा, वैदेशिक मर्यादामा वा महत्का गन्तीहरूमा अत्र बसुनुको परजीवी संस्कृतिको अब अत्य हनुपछि । हेरक नात्यको पसिना अनिवार्य रूपमा आधुनै जनमर्ममम माटोमा बनेर सुग्ने बातावरण सिर्जना गर्नेपछि । यो पतित्र कार्यमा रज्ज्वले अब कुनै पनि सिस्मिको आउताल, किलिमपति, जालकेल वा छलमछल गर्न दिनास्य पतिद्वि । शिषालाई स्तूलको कोठाबाट निकालेर प्रकृतिको छाती र माटोको सुगन्धस्य अन्यादासम्म न देश बाटानामा नै आह्वानपति हुन्छ न युवाहरूको विदेश पतानान नै रोजिन्छ । त्यसले, सुखेँ तान प्रधनाध्यक्षको त्यो जीनोपनीति पा

उत्पादमन्मुखी विचारमार्ग! अब रज्जवले केन्द्रीय तहाबाटे ऐस, कानून र ठोस कार्यक्रमार्फत व्यवहारमा अनुवाद गर्नुपर्छ । देशलाई आत्मनिर्भर बनाउन संविधान पालनालाई माटो र श्रमसँग जोड्नुपर्छ । किसानका पानामा मात्र सीमित राख्ने होइन, प्रत्येक कमाउँदै र माटोमा रसाउँदो अधिव्यापारी देश र व्यापारीसमेत विधिमार्फत लागू गर्नुपर्छ । एउटा विचारधारा सँगै उपेखेदेखि बाटोको मथ्या मर्त र त्यसमा पसिना बगाउन सिकाउ, तब ऊ भविष्यमा परजीवी होइन, स्वाधीन उत्पादक बन्छ । गरिभानामस्वरूप देश उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुनसक्छ । माटोपतिको उपेक्षा र विषादप्रीति भोजनको परिणामस्वरूप आज मानिसको शरीर रोगहरूको खडा बाण । आधुनिक अस्पतालहरूले मानिसलाई पूर्णव्याख्य दिइरहेको छैनन्, बरू औषधिको भ्रमा प्रण धान्ने कामनाभरि गरेरहेका छन् । शरीरमा प्राणशक्ति र रोग प्रतिरोधकता क्षयना नहुनको मूल कारण हामीले अपनाएको कुप्रतिम प्रयोगलाई प्राण दिने शास्त्र प्रयोगशालाका रसायनमा हो सकिन, माटोमा उत्पादित अर्गाणिक अन्न र फलफूलमै नै हुन्छ । अन्ततः पसिना बाटोमा बगाउने संस्कृतिलाई बदल्नुका लागि बिना गरेर माटोमा पसिना बगाउने संस्कार र संस्कृतिको विकास गर्नुको अब कुनै विकल्प छैन । सरकारले अभियानको मुमुका निर्वाह गर्दै नागरिकलाई उत्पादनका विविध एकरूपहरूमा श्रमसँग अभिवृत्त जोडनुपर्छ । देश कुनै जादुको छडीले बन्दैन । यो त नागरिकको पसिना र माटोप्रीतिको निष्ठाको संयुक्त अनुसन्धान हो । जबसम्म हामी बाटोको गुप्तमोला अन्तर्निहितरहन्छौं तबसम्म हाडो स्थापितगर्नको दीप प्रज्वलित हुन सक्दैन । देशको माटोमा पसिना बगाउने महाअभियानलाई सफल पार्न अब केवल प्रधानमन्त्री कुरा गर्ने हुँदैन । संस्थापन, कानुनी संरचना बन्नुपर्छ । युवापुस्तामा मौलिकको विवर्गविपुर्ण उपन्यासलाई संस्कृति र बाटोको अनुसन्धान पसिना बगाउने प्रवृत्तिले हामीलाई वैचारिक रूपमा समेत परमनिर्भर बनाइदिएको छ । जससम्म हामी आत्मीनको सुवाचनलाई विन्य सकेदौं तबसम्म कुनै परम राष्ट्रिय विकासका सावहारुफ भएन हुन सक्दैन । स्थूल र कलेज का पाठ्यक्रमहरूलाई पूर्णरूपमा श्रमभूमि, उत्पादनभूमि र माटो केन्द्रित बनाउनु आजको अग्रिहारकै आवश्यकता हो । प्रत्येक पैरिषद संस्थाका दैर्घानिक ज्ञानप्रदा प्रयोगात्मक कृषि, जैविक मत्त निर्माण, वृक्षरोपण र अर्गाणिक खाद्य उत्पादनलाई अभिवृत्त अभ्यन्तरसहित छ

पवित्र बनाइपुर्खु । यसले गर्दा भौतिका किम्वदन्तहरू जस्तो बोकेर रोजगारीको चर्चामा जाँदछिन् कोस आफ्नै खेताबारीमा स्थापितको पसिना बगाउने सलम र उत्प्रेरित हुनेछन् । तसर्थ, पसिना बढाउनु होइन माटोमा बगाउनु यो पवित्र संकल्पलाई प्रत्येक नागरिकको जीवनशैली, राज्यको नीतिगत प्राथमिकता र राष्ट्रिय स्थापनाको मुख्य आधारस्तम्भ बनाउनेछ । पसिना माटोमा बगाउने अभियान केवल कुम्र कर्ममा सीमित नहोस्, समग्र राष्ट्रिय अर्थतन्त्र र सामाजिक रूपान्तरणको मेरुदण्ड बन्नुपर्छ । कप्तान देशका युवा शक्तिले उपत्यकामा जोडिएर अझै पसिनाबाट गाउँबस्तीलाई हतभरा बनाउनुपर्छ, तसम्बन्ध मुस्कामा समृद्ध र स्थायित्वको परिचरचना गर्नु, मुगलुथा साबित हुनेछ । बाटोमा एहोपरि अनुत्पादक श्रम र सडकका आयोजनाले मासिपसलाई तात्कालिक उत्तेजना त दिनसक्छ तर दीर्घकालीन जीवन दिन सक्दैन । यो शथाब्दिक फेदगमन गदै अब राज्यले प्रत्येक नागरिकी निकायमा माटो परिभाषा, जैविक सम उत्पादन रत र अर्थात् उचित संकनन केन्द्रहरूको स्थापनालाई युद्धतरमा अगाडि बढाउनुपर्छ । किम्वतहरूलाई राज्यले जैविक मूल्य, गरिब र बजारको उचित प्रत्याभूति पठाउनुपर्छ जसले गर्दा उनीहरूको पसिनाको सही मूल्य प्राप्त हुन सकोस् । सामाजिक रूपान्तरणले नै देशलाई समग्र परिवर्तनको अभिज्ञात चक्रव्यूहबाट मुक्त गर्नेछ । तसर्थ, हाटोको धुलोमा पसिना सुकारेर निराश हुनुभन्दा आफ्नै माटोको सुगन्धमा पसिना बगाएर एउटै फलाउने कान्तिको यो महानुभूतमा समर्पण नेपालीहरूको यिना संकोच सहमार्गी हुनैपर्छ । यसै राष्ट्रिय चुनौतीको एकाग्र वातावरिक र अकाट्य मार्ग हो । इतिहासमा पना फट्टाएर हेर्दा जुन समाजको आफ्नो श्रम र उत्पादनको सुगन्धलाई भुनेर परिवर्तनमा बाँच्न गयो, त्यो समाज कालान्तरमा पतनको गर्तमा जाँकियो कोस । आज नेपाली समाजमा देखिएको नैतिक पतन, नैचारिक स्वल्पन र परिवर्तनको यो क्हालियागुनो अन्धकारलाई विनं केवल भ्रम र नाराणित परिर्वर्तनको बल गर्नु आत्यप्रतारणावादेक अरु केही हुनसक्दैन । परिवर्तनका लागि त गासका गल्लीदेखि शहरका चौडाँडामा, शिक्षण संस्थाहरूको कोठोदेखि सिंहदरबारको निष्पन्न कक्षसमा कोसको अगाडि प्रेम र न्यायको इमानदार संस्कृतिको सुबास फैसनुपर्छ । जसमा हामी विदेशी आयातित व्यवसन र बिपदोको मोहबाट पूर्णरूपमा मुक्त भएर अझै स्थायिक जैविक मूल, प्राचीन परम्परायि कृषि ज्ञान र प्राकृतिक जीवनशैलीको कठो खोल्नेछौ, तबसम्म हाम्रो राष्ट्रिय स्थापनाको भवन बलियो बनाउन सक्ने । कुनै बढतमा हिनासलाई नति गरिकन, व्यक्तिकत बढतलाई निताञ्चकी दिएर, सिंगो राष्ट्रलाई सुखी, समृद्ध, निरोगी र स्वाधित बनाउने महत्त एवम् अना-अनोको स्थापनादत सम्पन्न गरौ ।

-इहिमालय डटकम

गेषः सप्तमया नृत्यं जिम्मेवारी मिलने
कावेरि कावेरि विशेषं सफलता प्राप्त होई
तुषः योजनको सुवर्णगत धन सवहुनेने
कावेरि नृत्य सोचैको सोहायता नमिलने
लिखने: कावेरि नृत्य सङ्गत कावेरि म
गालुङ्ग: नौकरीया मनुष्यगत दुख सबकुनेने
कवन्द: राम्रो सफलताई उत्साही सवहुनेने
सुहृदुनेने: राम्रो सुविधामा धन खर्च हुनेछ
विशु: नकतानक मानसिकता विपरि
प्रभाव पनेछ। अस्को लागि धन खर्च गर्नुन
कावेरि: बुद्धि र विवेको प्रयोग ग
गच्छाई बढ्नेहोई। नृत्य अवसर मिलने

१	तुल्यः कार्यक्षेत्रमात्रं पश्यन् बह्वेन्द्रः उज्जोगं व्यापारकदा विशेषं फलदा मिलेच्छ।
२	तृष्विधः ज्ञानादां निष्ठानां अस्तरं रक्षेत् द्रु। पशुपतं वा कृष्यादत्तं लाभं पातयेच्छ।
३	धनुः सरकरि नैकैरिमां पदके प्रभावले फलं मिलेच्छ। सामान्येकं मुखा लेशं परी।
४	मयदरः चाल्यमात्रं ध्यानं रहस्यगुणं। वितीयं वा सहकरि संस्थापना लाभं मिला।
५	कुतूहः व्यक्तिकरुणस्य मित्रता बहुलुः अस्तरवादीहृष्टात् सावधानं रहस्यगुणं।
६	नीलः आश्वरक्षं पदं सहयोगीहृष्टे सयं दिष्टेन्द्रः। परीक्षामां फलदा मिलेच्छ।

कथा

बहीप्रसाद विहारी

बाल बाटिका

विवाह जो सरिरहेको छ

किशोरावस्थामा प्रवेश गर्दागर्दै सारिकालाई लाग्न थाल्यो, महिलाको जीवनमा पाइला-पाइलामा काँडा छुन् । घरपरिवार, स्कूल, छरछिमेक, बाटोघाटो र सामाजिक परिवेशमा महिलाप्रति गरिने व्यवहार पृथक्प्रतिको व्यवहारभन्दा फरक थियो । सारिका यो भिन्नता देखिरहेकी र भोगिरहेकी थिई । स्कूलबाट साँफ नपर्दै घर आइपुग्नुपर्ने, घरको काममा आमालाई सघाउनुपर्ने र कतै जानुपर्दा बुबाआमाको अनुमति लिनुपर्ने नियम उसका भाइहरू अब्य र सभाउलाई लाग्नु हुँदैनथ्यो । उनीहरूलाई सबै छुट थियो । कहिलेकाहीँ सारिका आमासँग लाईडै सोध्थी, "मम्मी, मलाई र भाइहरूलाई किन फरक-फरक मापदण्ड ? म र भाइहरूका के फरक छ ?" "तिमी छोरी हो नि ! पछि तिमी विवाह हुन्छ । अर्कोको घर सम्मलानुपर्छ । भाइहरूजस्तै भएर हिँड्थी भने मान्छेले कुरा काट्छन् । तिमी विवाह गर्न गाह्रो हुन्छ, छोरी ।" आमाका वास्तव्यपूर्ण औंलाहरू सारिकाको कपाल सुम्सुम्प्याउँथे । कक्षा बाइ पास गरेपछि घरबाट टाढाको कलेजमा गएर सुचना प्रविधि पढ्ने सारिकाको इच्छा थियो । तर बुबाले घरबाट आउनुपर्ने गर्नु सकिने कलेजमा उम्माई बी.एस्सी. पढ्नु भर्ना गरिदिए । त्यसको अर्को वर्ष उसको ठूलो भाइ इन्जिनियरिङ पढ्न घरबाट निकै टाढा गयो । फेरि उसले छोरी हुनुको विभेद भोग्नुपयो । यसलाई विभेद भन्नु वा नियाँत । प्रथम वर्षको परीक्षा सकेर फर्किसिना दिनमा सारिकाले केही साहित्यिक र नारीवादी पुस्तक पढी । सानैदेखिको उसको साहित्यप्रतिको रुचि भन्ने बढ्दै थियो । राधा, रामायण, गौरी, मुनामदन र तत्परासपी उसले पढ्नु पढ्दैथिई नै पढेकी थिई । रामायण त भाका हालेर बुझाआमालाई सुनाउने पनि गर्थी । यसैबीच सारिकाको विवाहको कुरा चल्न थाल्यो । विवाह भएमा पढाइ र भविष्य दुवै अन्धकार हुने उसलाई लाग्यो । कम्तीमा बी.एस्सी. सकेर जागिर खान थालेपछि मात्र विवाह गर्नुपर्छ भन्ने उसको सोच थियो । आजसम्मको भोगाइले उसलाई सिकाएको थियो- जति सहनशील र डरपोक गडहल्लु, त्यति नै प्रतिकूल र अनिच्छित निर्णयहरू जीवनमा थोपिँदै जान्छन् । त्यसपछि जीवन फुटबलजस्तै बन्नु, जो गुडिरहन्छु तर त्यसको दिशा र गति अरूले नै तय गर्छन् । विवाह पनि शिक्षा, पैसा वा घर बनाउनेजस्ता सहज परिवर्तनको विषय होइन । बुबाआमाको विवाहको प्रस्ताव र आफ्नो पढाइबन्दी छुनोट गर्नुपर्ने भएपछि सारिका प्रतिवाह गर्न अठोटमा उभ्यी । एक दिन उसको भर्ना, "मेरो इच्छा स्नातकोतरसम्म पढ्ने हो । तपाईंहरू पढाउनुहुन्छ भने पढ्छु । होइन भने पनि की.एस्सी. गरेर जागिर नखाई म विवाह गर्न चाहन्छु ।" भोलि दु-छ पाए भने तपाईंहरूको पनि त मन रुन्छ होला नि । दुई-तीन वर्षपछि विवाह गर्दैमा के फरक गर्छ र ?" "हैन छोरी, अलि तिमीलाई हेर्न आएको केटा जागिर छ । सानो परिवार छ, शास्त्रमा घर छ । राम्रो केटा पाउन सकिने छैन । फेरि, हामी पनि आफ्नो सास रहँदै तिमी विवाह गरिदिन पाए हुन्थ्यो भने चाहन्छौँ, बुबाले सम्झाए । बुबाको सम्झाउने प्रयासले सारिकालाई लाग्यो,

अब एकअर्कालाई बुझ्ने-बुझाउने समय सकिन लाग्यो । यो क्षणमा दुइ हुन नसके उसको अगाडिको यात्रा हिउँले पुगिएर बन्द भएको बाटोजस्तै हुनेछ । उसले भनी, "बुवा, पढाइ सकेर जागिर नखाएसम्म विवाह गर्न कर नमान्छु ।" छोरीको यति सानो इच्छा पनि पुरा गरिदिनुहुन ?" दुइ हुन खोज्दाखोज्दै पनि सारिकाका आँखा रसाइसकेका थिए । विद्रोहको ज्वालामुखी ओक्नुलाई जस्तो भएको उसको मन क्षणभरमै कमजोर भयो । भाववेशले गला अवरुद्ध भयो । शब्द निस्कनेन् । अनपेक्षित परिस्थितिले वातावरण बोफिन्नो बनायो । सारिकाका आँसु भरिएका आँखा र अवरुद्ध गलाले बुबाको मन पनि भारी भयो । आमा छोरीको नजिक आइन् र कपाल सुम्सुम्प्याउँदै भनिन्, "भइलस्यो नि त । छोरीको इच्छा छैन भने उसको लक्ष्य पूरा भएपछि विवाह गरीला । तिमी सुझामा उभिन सकेपछि उसको जीवन सुखी हुन्छ । विवाह गरेर गएको घरमा पनि बेग्लै इज्जत हुन्छ, त्यहीअनुसार व्यवहार हुन्छ । पढ्न नपाएकोले मैले यो घरमा वर्षौसम्म कति बृहत्तर सहनुपयो ।" जीवनमा दुर्गामी प्रभाव पार्ने घटनामध्ये सारिकाको चाहना र निर्णय पछिपेटक स्वीकार गरिनु पनि एउटा महत्वपूर्ण घटना थियो । यसले उसलाई ठूलो समुद्रि र खुशी दियो । उसलाई लाग्यो, आनो निर्णय आफै गर्नुपर्छ, अर्कोले निर्णामा छोड्नु हुँदैन । त्यसो गर्ने सके निम्नको परिणामप्रति आफै जिम्मेवार हुन सकिन्छ । सफलता वा असफलता दुवैलाई सहज रूपमा स्वीकार्न र अर्को लक्ष्य बनाएर अघि बढ्न सकिन्छ । आफू प्रतिको आत्मविश्वास र लक्ष्यप्रतिको लगनशीलता सारिकामा फुल्न थाल्यो । अघ्ययन्त्र, विवाह र जागिरबीचको द्वन्द्वसँग जुध्दै उसले तत्कालका लागि आफ्नो लक्ष्य हासिल गर्यो । अघ्ययन्त्र, विवाह र जागिरबीचको द्वन्द्वसँग जुध्दै उसले तत्कालका लागि आफ्नो लक्ष्य हासिल गर्यो । अघ्ययन्त्र, विवाह र जागिरबीचको द्वन्द्वसँग जुध्दै उसले तत्कालका लागि आफ्नो लक्ष्य हासिल गर्यो ।

थाल्छ । सारिकाको जीवनमा विवाहको कुरा चल्ने, टुट्ने र फेरि अर्कोसँग कुरा अघि बढ्ने क्रम चलिरह्यो । सारिका कहिलेकाहीँ सोच्थी- विवाहको क्रममा दुवै पक्षले एकअर्काविरुद्ध अप्रत्यक्ष रूपमा जानकारी लिन्छन् । उपयुक्त लागे भेटघाट हुन्छ र निष्कर्षमा पुगिन्छ । तर जीवनको सबैभन्दा महत्वपूर्ण निर्णय लिन यति नै पर्याप्त छ त ? एकअर्काको बानीबेहोरा, चालचलन, रूचि र भिन्नतालाई सहज स्वीकार गर्नु नै माया र स्नेहको दियो निरन्तर बाल्न सकिन्छ कि सकिँदैन भन्ने कसरी थाहा हुन्छ ? बाहिरी व्यवहार र क्षणिक औपचारिकतामा त जोसुकैले पनि शिष्टता र नम्रता देखाउन सक्छ । एक हिसाबले विवाहको निर्णय जुवाको खालमा च्याँचे दाउ थापेजस्तै रहेछ । दाउ आफ्नो पक्षमा परे गुलियो मिठाई, नत्र नीमपत्ताको रस । सारिका परम्परागत मागी विवाहको विस्मयबारे पनि सोच्थी । प्रेम विवाह पनि कहाँ सजिलो छ र ? नेपाली समाजमा प्रेम विवाह तुलनात्मक रूपमा कम फल हुन्छ भन्ने सुनिन्थ्यो । जति सोचे पनि उसले विवाहका अन्य विवरण भेटाउँदैनथी । अनिश्चितता र भयको डोरीमा भुल्नुलाई छोडेर सारिकाको जागिर सुरु गरेको पनि दुई वर्ष भयो । उसले एम.एस्सी.को परीक्षा दिइसकेकी थिई । केटा हेर्न क्रममा एकान्ता भेटघाटको अवसर दिँदा सारिका चार वर्षअघिको तुलनामा निकै स्पष्ट रूपमा आफ्ना कुरा राख्थी । पहिले छ कानाउँथी र अन्त्यारो मान्दै सोधिएका प्रश्नको छोटो उत्तर दिन्थी । आफूले केटासाईं के सोध्छुपर्छ भन्ने पनि उसलाई थाहा हुँदैनथ्यो । तर अब परिस्थिति फेरिएको थियो । आफूलाई हेर्न आउने केटाहरू र तिनका आमाबुबासँग सारिका समाज नै आमाबुबासँग हुन्थी । केटापक्षका कतिपय अभिभावक र आफन्तलाई उसको यो व्यवहार स्वीकृति हुँदैनथ्यो । त्यसैले विवाहको कुरा निष्कर्षमा पुग्दैथ्यो । तर सारिका आनो अडान र प्रस्तुतिमा परिवर्तन गर्न चाहन्थी । किनकि निरन्तर प्रतिकूलतासँग जुध्दै उसले आनो स्वभिमान र स्वतन्त्र अस्तित्व जगाउन थाल्यो । जीवनको सबैभन्दा मुल्यवान् प्राप्तिलाई अर्को महत्वपूर्ण प्राप्तिसँग साटन उभिन छ चाहन्थी । आफ्नो स्वतन्त्र अस्तित्व र स्वभिमानसँग सम्झौता नगरी आफूलाई सम्मान गर्न र वास्तविक जीवनसाथीका रूपमा स्वीकार गर्ने व्यक्ति कतै न कतै भेटिएला भन्ने उसलाई विश्वास थियो । आत्मसम्मान र स्वतन्त्र अस्तित्वको मूल्य चुकाएर विवाह गर्नुहुन्छ विवाह गर्नु नै सुख हुन्छ भन्ने निष्कर्षमा सारिका पुगेकी थिई ।

-साहित्यपोष्ट अटक

हास्यव्यूह

माथरी लम्साल

भाइरल एक्सप्रेस !

आहा नेपाली वन, नेपाली वन र नेपाली मनमा हलबकै मिल्कने खुराकको नाम हो भाइरल एक्सप्रेस । महोदयहरूले होइन भन्ने हिम्मत नलिनुभएकै वेश । बरु मुखले मात्र होइन नाक, कान, आँखा, घाँटी समेत मिसाएर यसैमा रमाउने, आफूलाई पुगे कमाउने सजिलो एक्सप्रेसमा जानु नरोल्छा हस् । तथ्याङ्कको डाटामा कृषिप्रधान होस् कि बेरोजगार प्रधान, कुरा कम्पनी होस् कि अलिखित उद्योग सबैले जहाँतै सजिलै सर्वव्यापी रूपमा चलाउन सक्ने भनेको भाइरल एक्सप्रेस नै त हो । नाकको दुइटा प्वालबाट निस्कने सिंगान उडाउन नसक्नेले समेत भाइरल एक्सप्रेस गुडाउन सक्छन् । यसको स्वादका कुरा सुन्नुहुन्छ भने पनि कति मिठो त छैन हजुर । सरकारी असलाले सिसैमा पाएको अलकत्रा खाएको जस्तो, प्राइभेट जिनिसले अर्गानीक भनेर बेचेको काठको धूलोको मसला खाए जस्तो, जेरीमा अलिकति चिनी थपेजस्तो, कौचो ओँपमा अलिकति चुक थपेजस्तो, लोभको भौडोमा अलिकति थाल सलितको थुक थपेजस्तो खिचडी स्वाद निकै मिठो कस्तो- कस्तो । अँ साच्चै यसको जन्म ठ्याक्कै यही दिन भयो भनेर त ज्योतिष जि.पि.टी. लाई सोध्दा समेत उत्तर पाइएन । तैपनि अनुमान लगाउन के भो र ? मल्लकाल, शाहकाल, राणाकाल, एकतन्त्रकाल, बहुतन्त्रकाल, प्रजातन्त्रकाल हुँदै लोकतन्त्रकालमा समेत बहुरूपी भएर रहेको छ । कहिले उफ्रन्छ । कहिले नाच्छ, कहिले हाँस्छ । कहिले रने कराउने मात्र होइन केहीदिन हराउँछ । यसको बीज नै निकै गतिलो परेछ यसको । त्यही भएर अहिलेको शासकालमा त भन्नु यो भाइरल एक्सप्रेस दुर्गततिमा विश्वभ्रमण गर्न निकैको छ । नाम नै काफि छ यसको । रूप, गुण, विशेषता त कति यत्न कति । यसको स्वाद चाखेपछि आधुनिक बयस्क बच्चाबच्चीले आठ/दश वटा गल्स फ्रेण्ड र ब्याडज फ्रेण्डलाई छोडेरला, तर भाइरल एक्सप्रेसलाई अँ - हँ छोड्दैनन् । जमेर आनो घरको भन्दा चल्नुभन्दा पहिला यही एक्सप्रेस चढ्न थाल्छन् । हाम्रा पालामा घर पछिल्लो पाठशाला हो भनेको सुनियो अहिले यिनका पालामा त भाइरल एक्सप्रेस नै सबैको जन्मनुभन्दा पहिलादेखिको पाठशाला हो भन्दा चित्त भन्ने कुरो बुझाउँछ भएकै वेश । यहीमा हिँड्दाहिँड्दै मायाप्रेम चल्छ । लिभिङ टुयादर अनि इनगेमेन्ट टुयादर हुँदै विवाह टुयादर हुन नभाउँदै सन्तान टुयादर जन्मन्छ । कहिले विचरा भाइरल एक्सप्रेसको माफ गर्नुस् एक्स प्रेस मात्र होइन वाइ-प्रेसको यात्रा गर्माघराण गरेका दिनबाट नै शुरु गर्छ । हो माथियो, विकासले छुनार्छ मारेपछि त सबै कुरामा उन्नति नै उन्नति, प्रगति नै प्रगति । उन्नति पटक पटक को पालामा नूलाबडाले आशिष दिँदा डाक्टर भएस्, इन्जिनियर भएस् सन्ने तर निकै कम मात्र हुन्थे । अहिलेको पालामा हेनोस् त ? दुनियाँ व्यस्त छ । आशिष दिने फुर्दछ छैन तर हरेक क्षेत्रमा डाक्टर नै डाक्टर, इन्जिनियर नै इन्जिनियर । हजुरहरू कम्युन हुनु को कि ? स्पष्ट पार्ने अनुमति माग्छु है त । हरेक दिन सोसल मिडिया हेनेस् त । सबै डाक्टर भेटिन्छन् । यसो भए यस्तो गर्नुस्, यो खानोस्, यी पाँच वटा कुरा विहाल खाली पेटमा राख्नुहोस् भने बुढो कसिल्यै हुनुपर्दैन । यो घाँसलाई एकपटक नाक्ने छोएपछि सबै खाले रोग समाप्त । योग गर्नुस्,

सरकारी असलाले सिसैमा पाएको अलकत्रा खाएको जस्तो, प्राइभेट जिनिसले अर्गानीक भनेर बेचेको काठको धूलोको मसला खाए जस्तो, जेरीमा अलिकति चिनी थपेजस्तो, कौचो ओँपमा अलिकति चुक थपेजस्तो, लोभको भौडोमा अलिकति थाल सलितको थुक थपेजस्तो खिचडी स्वाद निकै मिठो कस्तो- कस्तो । अँ साच्चै यसको जन्म ठ्याक्कै यही दिन भयो भनेर त ज्योतिष जि.पि.टी. लाई सोध्दा समेत उत्तर पाइएन । तैपनि अनुमान लगाउन के भो र ? मल्लकाल, शाहकाल, राणाकाल, एकतन्त्रकाल, बहुतन्त्रकाल, प्रजातन्त्रकाल हुँदै लोकतन्त्रकालमा समेत बहुरूपी भएर रहेको छ । कहिले उफ्रन्छ । कहिले नाच्छ, कहिले हाँस्छ । कहिले रने कराउने मात्र होइन केहीदिन हराउँछ । यसको बीज नै निकै गतिलो परेछ क्या ।

ध्यान गर्नुस्, भोग गर्नुस् अकालमा होइन काल नै आएपछि पनि कोही नमनोस् । म भनेको सर्वव्यापी डाक्टर हुँ । मेरा कुरा नमान्ने र लाइक, कमेण्ड, स्काइन्, सेयर नगर्नुभए तपाईं एक युग पछि पर्नुहुन्छ । मेराबास्ती कति धेरै डाक्टर हुन् । सोसल मिडियामा मात्र कहाँ हो र हजुर ? आन्दोलन मिडिया, माइतिघरमा बस्ने हिडिया, भाइरल सपले मोनिटाइज भएका देखि हिन-ट्यापले हनिटाइज भएका सबैले गर्ने काम भनेको डाक्टर र इन्जिनियर के हो । अँ- साँच्चै यी पुराना डाक्टर इन्जिनियरले गर्ने भनेको त बिरामीको अप्रेशन र घर बनाउने नक्शा मात्रै त हो । आलसको नाच डाक्टर र इन्जिनियरले गर्ने नसक्ने काम केही पनि छैन । महान् छन् आधुनिक डाक्टर । सदाचार, नैतिकता, इमानदारिता, मानवता लगायत यी र यस्ता सबैखाले खराब कामकुराहरूको अप्रेशन फटाफट सक्छन् । त्यो पनि दिनमा अकामिणित्य र रातमा ज्यमिति अनुमानमा । यति मात्र कहाँ हो र हजुर । आजका भाइरल एक्सप्रेस गुसाम काम गर्ने डाक्टरहरूको गुसाम कसरी गर्न ब्या । आफूलाई त चाकरी र चान्पुसी बाहेक केही गर्न आउँदैन । गरिको होइन गरिको अप्रेशन त्यो पनि अहिलेको नयाँ दुर्बल प्रविधिबाट नसकिने को भाइरल एक्सप्रेसका डाक्टरहरू सँग । बेरोजगारीको होइन बेरोजगारहरूको अप्रेशन, भ्रष्टाचारको होइन सदाचारको अप्रेशन, विकृती र बिसंगतीको होइन संस्कृति र सभ्यताको अप्रेशन, मुलुकको खैरोसुचीलाई कालोसुचिमा पार्ने अप्रेशन, इन्धन र इन्जिनबाट चल्ने गाडिहरूलाई विना इन्धन, विना इन्जिन, विना ब्रेक मात्र एक्सप्रेसलेटरबाट कुदाउने अप्रेशन, अनुभवहीनतामा पि.एच.डी. गरेका विशिष्टहरूलाई छुटा बेकाममा लिइएर भने फाइदाका पोटेमा गोल गर्न फिडाउने अप्रेशन यी र यस्ता अप्रेशन गर्नुलाई हजुर अन्तरिक्षीत समेत बसाई सिरिन्छ । भाइरल एक्सप्रेस चलाउने यात्रीहरूलाई भय शुभकामना । यो यात्रा फलदायी रहोस् । कहिलेकाँबाट कसैले चोट पुग्नुपर्ने नसकोस् । आफ्नै निकै मन पराएर किनेको यो एक्सप्रेसलाई छुटा बेकाममा लिइएर भने नपर्नेस् । एकेहोरो नन्स्टप कुट्टेको कुट्टे गर्दा यसले हाम्रा विकासका सपनाहरूलाई नकुचोस् । सधैँबाँधका घुम्तीहरू समेत नहेरी कुट्टे एक्सप्रेसले यसैको विश्वासमा कुरेर बसेका आफ्ना यात्रीहरूलाई नमुमाओस् । दुःखी, गरीब, बेसहारा, वृद्ध र फरक-फरक हुनेहरू चल्नेरहेको एक्सप्रेसमा झ्यापै चढ्न सक्दैनन् यसमा विशेष ध्यान पुर्‍याइओस् । समग्रमा भाइरल एक्सप्रेस नाममात्रको एक्सप्रेस नबारेर कामको एक्सप्रेस बनेओस् हाम्रो तर्फबाट गाईजात्रा पर्वको उपलक्ष्यमा भाइरल एक्सप्रेसलाई हाईजात्राको भय शुभकामना ।

-सप्तकालिन साहित्य अटक

मोटरसाइकलको ठक्करबाट पैदलयात्रीको मृत्यु

काठमाडौँ, कार्तिक ११/काठमाडौँको बागमती नगरपालिका-३ तीनकुनेस्थित सडकमा मोटरसाइकलको ठक्करबाट एक जना पैदलयात्रीको मृत्यु भएको छ । मृत्यु हुनेमा बागमती नगरपालिका-४ गजेहडाकी ६३ वर्षीया जलिया थारु रहेको केन्द्रीय प्रहरी समाचार कक्षले जनाएको छ ।

प्राप्त विवरणअनुसार, बुधबार बिहान तीनकुनेस्थित सडकमा लु.१ ब ३४१६ नम्बरको

मोटरसाइकलले पैदल हिँडिरहेकी थारुलाई ठक्कर दिएको थियो । मोटरसाइकलको ठक्करबाट गम्भीर घाइते भएकी थारुलाई उपचारका लागि ठाकुरपुरस्थित युनाइटेड अस्पताल लगेरिएको थियो ।

अस्पतालमा उपचारका क्रममा उनको मृत्यु भएको हो । दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएकी थारुको उपचारकै क्रममा ज्यान गएको प्रहरीले जनाएको छ । घटनापछि

प्रहरीले मोटरसाइकल चालकलाई नियन्त्रणमा लिएको छ । दुर्घटना कसरी भयो भन्ने विषयमा प्रहरीले आवश्यक अनुसन्धान अघि बढाएको छ । सडकमा सवारीसाधन चलाउँदा चालकले विशेष सावधानी अपनाउनुपर्ने तथा पैदलयात्रीको सुरक्षामा ध्यान दिनुपर्ने यस घटनाले पुनः स्मरण गराएको छ । दुर्घटनाको थप विवरण तथा घटनाको वास्तविक कारणबारे प्रहरीको अनुसन्धानपछि स्पष्ट हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

सहकारीले गाउँमै दूध सङ्कलन...

...हाल सहकारीले किसानबाट दैनिक ७५० लिटरभन्दा बढी दूध सङ्कलन गर्दै आएको संस्थाका अध्यक्ष गुरुप्रसाद खनालले बताए । संस्थाका सदस्यलाई अनिवार्य र अन्य किसानले चाहिँमा दूध लिने गरिएको उनको भनाइ छ । अध्यक्ष खनाल स्वयंले पनि पशुपालन गर्दै आएका छन् । उनले दैनिक १०० लिटरभन्दा बढी दूध उत्पादन गर्दै आएको बताए । उनको फार्ममा अहिले सातठ्ठा गोरु र २० वटा गाई छन् । "किसानबाट बैसीको ८० रुपैयाँ र गाईको दूध ७० रुपैयाँ लिटर खरिद गर्दै आएका छौं", अध्यक्ष खनालले भने, "आफूहरूले होलसेलमा बैसीको ८५

रुपैयाँ र गाईको दूध भने ७५ रुपैयाँ लिटर विक्री गर्ने गरेका छौं ।" यहाँका किसानले बैसीको ७५ र गाईको ६३ रुपैयाँ लिटरमा विक्री गर्दै आएका थिए । किसानबाट खरिद गरिएको दूध सहकारीमा आबद्ध सदस्यले सञ्चालन गरेको डेरीमै दिने र बाँकी अन्य डेरीलाई पनि दिने गरिएको उनको भनाइ छ । चैतरेखि तिहारसम्म डेरीहरूले जति पनि दूध सङ्कलन गरिदिने र त्यसपछि दूध विक्री गर्ने समस्या हुने भएकाले सहकारीमार्फत यो कार्यक्रमको थालनी गरिएको उनले बताए । भोलिका दिनमा सहकारीकै डेरी सञ्चालन गरी

विक्री गर्ने योजनासमेत रहेको उनको भनाइ छ । अर्बौं पनि किसानले पर्याप्त मूल्य नपाएको हुँदा भविष्यमा किसानलाई फाइदा हुने हिसाबले काम गर्ने उनले बताए । दूध एनालाइजर मेसिन लिएर त्यसअनुसार किसानलाई मूल्य दिने योजना रहेको उनले सुनाए । हाल यस सहकारी संस्थामा एक हजार ३०० सदस्य रहेका छन् । जसमा ४०० सदस्यले सहकारीबाट दूध विक्री गर्ने गरेका छन् । घरैघरैको किसान दूध बेच्न घोराही बजार आउँदा समस्या भएपछि सहकारीले दूध सङ्कलन गरेर विक्री गर्दा सहज भएको किसान बताउँछन् । -राख

दुना-टपरी उद्योगमा जुटे...

...उद्योगमा उत्पादित सानो दुना खुद्रामा प्रतिगोटा दुई रुपैयाँ र थोकमा १०० वटाको १९० रुपैयाँमा विक्री हुने गरेको छ । चारकुने टपरी खुद्रामा प्रतिगोटा सात रुपैयाँ र थोकमा छ रुपैयाँमा विक्री गरिन्छ । लाफा खुद्रामा १३ रुपैयाँ र थोकमा ११ रुपैयाँमा विक्री हुने गरेको उनले जानकारी दिनु । उत्पादित दुना-टपरीको माग स्थानीय बजारमा मात्रै सीमित छैन । बाहिरी जिल्लाबाट समेत माग आउने गरेको सञ्चालक रेमिले बताइन् । बजारका चाट पसल तथा पूजासामग्री पसलसँग सम्पर्क गरेर उत्पादन विक्री गर्ने गरिएको उनको भनाइ छ । "सुरुवाती चरणमै धेरैले उत्पादन राम्रो लागेको प्रतिक्रिया दिनुभएको छ । गाउँ-गाउँबाट दिदीबहिनीहरूले पात ल्याउनुहुन्छ । बर्खामा पात पाउन कठिन हुने भएकाले अहिले नै सञ्चालन गरेर मोहाममा राखेका छौं, " रेमिले भनिन्, "उद्योगमा लागेपछि आसन्न पति भएको छ । पहिले टपरी बुन निकैमा थियो, अहिले मेसिनको सहायताले आफै उत्पादन गर्न सक्ने भएका छौं ।" उद्योगमा रिता शर्मा पौड्याल, राधा पौड्याल, ईश्वरदेवी

कोइराला, सरस्वती जिजी लगायतका महिलाहरू समेत आवद्ध छन् । बजारमा दुना-टपरीको माग बढ्दै गए पनि आवश्यक कच्चा पदार्थ र मेसिनको अभावमा मागअनुसार उत्पादन गर्न कठिन भइरहेको उनीहरू बताउँछन् । सालका रूख प्रशस्त भएका वन क्षेत्रमा समेत पात सञ्चालन गर्ने जनशक्ति अभाव हुँदा उत्पादन प्रभावित हुने गरेको उनीहरूको भनाइ छ । उद्योगकी सचिव कल्पना पोखरेल खनालले वडा कार्यालयबाट एउटा मेसिन सहयोग प्राप्त भए पनि बजारको मागअनुसार उत्पादन बढाउन थप सहयोग आवश्यक रहेको बताइन् । स्थानीय सरकारले थप मेसिन र कच्चा पदार्थ व्यवस्थापनमा सहयोग गरे उद्योग विस्तार गर्न सहज हुने उनको भनाइ छ । "पहिले घरमा बसेर दिन बिच्यो, अहिले दिदीबहिनीहरू भेला भएर काम गर्दा आम्दानी पनि भएको छ । वनमा खेर जाने पात र खाली समयको सदुपयोग गरेर एक जनाले मासिक पाँच हजार रुपैयाँसम्म कमाउने गरेका छन्", खनालले भनिन् । उनका अनुसार बजारमा वर्षभरि नै दुना-टपरीको माग हुने गरेको छ ।

उद्योगबाट हुने आम्दानीले महिलाहरू घरखर्च चलाउन र आना आवश्यकता पूरा गर्न सहयोग पुगेको छ । प्लास्टिकबाट बनेका भाँडाको प्रयोग घटाउन र वातावरणमैत्री सामग्रीको प्रवर्द्धन गर्न स्थानीय सरकारले पनि भूमिका खेल्नुपर्ने उनको सुझाव छ । दुना टपरीले एकातिर नेपाली मौलिक संस्कृतिको संरक्षणमा योगदान पुऱ्याएको छ भने अर्कोतिर स्थानीय स्तरमै रोजगारी र आम्दानीका अवसर सिर्जना गर्ने सम्भावना पनि बढेको छ । विशेषगरी विवाह, व्रतबन्ध, पूजाआजा, धार्मिक अनुष्ठान, भोजभतेर तथा विभिन्न सांस्कृतिक कार्यक्रममा यसको प्रयोग हुँदै आएकोले दुना-टपरीको महत्त्व आज पनि उतिकै छ । आधुनिकतासँगै बजारमा प्लास्टिक र अन्य कृत्रिम सामग्रीबाट बनेका भाँडाकुँडाको प्रयोग बढ्दै गएको भए पनि वातावरणमैत्री र प्राकृतिक सामग्रीको प्रयोगप्रति बढ्दो चासोले दुना-टपरीको महत्त्वलाई पुनः उजागर गरेको छ । पुजापाठमा प्रसाद चढाउन, भोजभतेरमा खाना खुवाउन तथा विभिन्न शुभकार्यमा यसको प्रयोग गरिँदै आएको छ ।

खेलकुद समाचार

माओलाई 'तानाशाह' भनेकोमा एम्बापेले माफी मागे

काठमाडौँ, कार्तिक ११/फ्रान्सेली राष्ट्रिय फुटबल टोलीका कप्तान किलियन एम्बापेले चिनियाँ नेता माओ त्सेतुङलाई 'तानाशाह' भनेको विषयमा माफी मागेका छन् । रियल मड्रिडका फरवार्ड एम्बापेले वक्तव्य निकालेर आफ्नो टिप्पणीले चीन र विश्वभर रहेका चिनियाँ समुदायका मानिसलाई चोट पुगेको बताएका छन् । एउटा भिडियो अन्तर्गतमा एम्बापेलाई आफूलाई सबैभन्दा धेरै हँसाएको इन्टरनेट मिमबारे सोधिएको थियो । एम्बापेले आफ्नो अनुहार चीनका पूर्वनेता माओको तस्वीरमा जोडिएको मिमबारे बोलेका थिए । त्यस क्रममा उनले माओलाई 'तानाशाह' भनेर टिप्पणी गरेका थिए । एम्बापेको यो टिप्पणी सार्वजनिक भएपछि चीनमा चर्को आलोचना भएको थियो । सावै उनीसँग व्यावसायिक साझेदारी गरेका कम्पनीहरूले सहकार्य अन्त्य गर्ने घोषणा गरेका थिए । विवादपछि चीनका सरकारी टेलिभिजनले एम्बापे सहभागी खेल र स्पेसिज ला लिगाका कार्यक्रम प्रसारण गर्न रोकेको चिनियाँ सरकारी सञ्चारमाध्यमले जनाएका छन् । साथै उनी देखिएका विज्ञापन पनि हटाइएका छन् । माओलाई आधुनिक चीनका संस्थापक नेताका रूपमा सम्मान गरिन्छ । चीनमा उनलाई लिखित व्यङ्ग्यलाई संवेदनशील विषय मानिन्छ ।

वर्गिकृत डिस्प्ले

१४५ सङ्ग्रहमा गन

वर्गिकृत

डिस्प्लेमा

विज्ञापन

दिनुहोस्

व्यवसाय

बढाउनुहोस् ।

सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

अर्थ/कॉर्पोरेट समाचार

शेयर बजार बढ्यो

पाल्पा, कार्तिक ११/साताको तेस्रो शेयर कारोबार दिन बुधबार शेयर बजारमा उच्च अंकको वृद्धि देखिएको छ । नेप्से परिसूचक ३३ दशमलव २९ अंकले बढेर २६६४ दशमलव २९ ६ बिन्दुमा पुगेको हो ।

अधिल्लो दिन मंगलबार नेप्से परिसूचक शून्य दशमलव ९४ अंकले बढेर २६३० दशमलव ७६ बिन्दुमा पुगेको थियो । त्यसअघि सोमबार नेप्से परिसूचक ४ दशमलव ३४ अंकले घटेर २६२९ दशमलव ८२ बिन्दुमा अडिएको थियो । सो दिन ४ अर्ब २४ लाख बराबरको शेयर कारोबार भएको थियो । नेप्से परिसूचक उच्च अंकले बढ्दा कारोबार रकम पनि मंगलबारको तुलनामा वृद्धि भएको छ । मंगलबार ५ अर्ब ७९ करोडको कारोबार भएकोमा बुधबार ७ अर्ब ४५ करोडभन्दाथिबन्दा शेयर कारोबार भएको छ । यसदिन ३४८ कम्पनीको १ करोड ९३ लाख ९७ हजार ५४८ किता शेयर ७ अर्ब ४५ करोड ८६ लाख ७७ हजार ३६८ रुपैयाँमा खरिदविक्री भए । बेनी

हाइड्रोपावर प्रोजेक्टको शेयर सकारात्मक सर्किट खेलमा कारोबार भयो । बटवल पावरको शेयर १० दशमलव ६० प्रतिशतले बढ्दा सुपर सुब्री हाइड्रोपावरको ६ दशमलव २६, एनबारेण इन्फ्रास्ट्रक्चर एण्ड डेभलपमेन्टको ६ दशमलव २२ र सुनियन हाइड्रोपावरको ५ दशमलव ८६ प्रतिशतले बढ्यो । कारोबारमा आएकाध्ये २४१ वटा स्टकको मूल्य बढ्दा ३५ वटाको घट्यो । ३ वटा स्टकको मूल्य भने स्थिर रह्यो । कारोबार रकमका आधारमा लिबर्टी इन्जी कम्पनी शीर्षस्थानमा रह्यो । सो कम्पनीले ३२ करोड मूल्य बराबरको कारोबार गर्‍यो । धन्यंदा हाइड्रोले २८ करोडको कारोबार गर्दा बटवल पावरले २६ करोड,अपी पावर र सोनु हाइड्रोपावरले १९/१९ करोड मूल्य बराबरको कारोबार गरे । ट्रेडिङ समूहको उपसूचकबाहेक बाँकी अरू समूहको उपसूचक सकारात्मक देखिएका छन् । यसदिन हाइड्रोपावर समूहको उपसूचक सर्वाधिक २ दशमलव शून्य ६ ले बढ्यो ।

दुई नागथर जलविद्युत फरक परेता पछि व्यक्ति छुट्टै भएको सुचना

सर्वसाधारणमा यो सुचना सुचित गरिन्छ कि पाल्पा जिल्ला साविक भइरहे गा.वि.स.-६ खार्पुक, हाल मायागढी गाउँपालिका-४ निवासी भारतिय भूपू सैनिक नं. 5345427 K का HAV भेज बहादुर थापा (ना.प्र.मा भेज बहादुर थापा वराल) को श्रीमतिको नाम सितलर र पेल्लव पछिमा धन कुमारी थापा र जन्म मिति सन् १९७० फेब्रुअरी १५ (वि.सं.२०२६/११/०८) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा धन कुमारी वराल, जन्म मिति वि.सं. २०२६/११/०३ (सन् १९७० फेब्रुअरी १४) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेल्लव अनिलकुमा फरक-फरक नामवर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति छुट्टै हो भनि प्रमाणहबबाट देखिन आएकोले सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सुचित गरिन्छ ।

मनको आवाज.....

‘नाम पनि युनिक, कम पनि युनिक’

युनिक छफ.फम, ९४३ मेगाहर्ट्ज

विज्ञापनको लागि सम्पर्क :

युनिक शोसियल कम्युनिकेशन प्रा.लि.

तानसेन, पाल्पा

०७५-५२९४६६८, ५२९४६६६

E-mail

news.uniquefm@gmail.com

www.uniquefm942.com

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shitalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जैनचेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाइट

शितलपाटी .कम

www.shitalpati.com डिजिटल पत्रिका